Nordhorn Gitaar Festival 2015

Lustrum

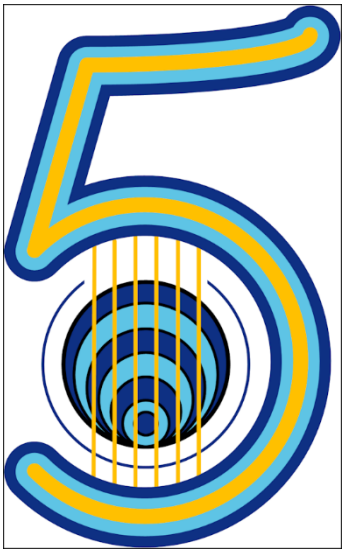

Donderdagavond 23 April 2015. Mijn agenda toont in deze laatste week van April een hoogtepunt. Daarom zit ik nu in de auto op weg naar Duitsland. Ik heb net een nieuw karretje gekocht dat voor zijn formaat opvallend veel luxe biedt. Klimaatbeheersing en een prima navigator annex autoradio die zelfs USB-sticks slikt. Daardoor vormen de klanken van de gitaar van Raphaëlla Smits een aangename en zeer toepasselijke achtergrond voor mijn eindbestemming.

Het is een lustrum, bedenk ik me. Voor de vijfde keer ben ik op weg naar een gitaarevenement dat in die korte tijd van zijn bestaan een stevige reputatie heeft opgebouwd in binnen- en vooral buitenland. Ik geniet van het mooie weer en de jonge lente die zich overal in de bomen laat zien. Het is zonnig, kraakhelder en windstil, in de verte zie ik de rookpluim van de kerncentrale van Lingen. Mijn doel is echter Nordhorn, vlak over de Duitse grens en de eerste stad voor je het einddoel van menige protestdemonstratie van de Grünen bereikt.

Voor Bobby Rootveld, een van de belangrijkste organisatoren van het festival, is het trouwens een dubbel jubileum, want tien jaar geleden was hij medeorganisator van het Twents Gitaarfestival dat dit jaar zijn tiende editie beleeft.

Ik blijf even noodgedwongen achter een Poolse vrachtwagen hangen op de Scandinavië route rond Denekamp. Vlak over de grens bij supermarkt Tensundern hebben de chauffeurs volgens mij een ontmoetingsplek waar ze overnachten, een andere reden kan ik niet bedenken voor deze plek ver weg van de snelweg. Voor de verandering rijdt mijn voorganger een bescheiden tempo. Wel zo veilig! Ik bestudeer de borden langs de weg. Noord Deurningen en Nordhorn staan er op.

Waar de Poolse chauffeur inhoudt en de parkeerplaats op rijdt, ga ik nog even door. Het Gitaar Festival Nordhorn, aangeduid met GFN in de professionele muziekwereld, speelt zich af in het Kulturhaus NIHZ. Voor mij zo langzamerhand een vaste ontmoetingsplaats met oude en nieuwe vrienden.

Nordhorn zelf is niet heel veel veranderd, maar je ziet ook niet veel verschil als je er regelmatig komt. Tot mijn verbazing zie ik wel dat ze de Kaufhalle aan het slopen zijn. Daar gingen we jaren geleden altijd goedkoop tanken en kochten we redelijk voordelig Duplo bouwstenen voor de kinderen. Wel de kinderen zijn nu al jaren de deur uit, de oudste is dertig, kun je nagaan!

Door de aanleg van een klein stukje fietspad is de afslag na de spoorwegovergang bij het Bahnhof wat gevaarlijker geworden. Ik ben echter alert. Daar ginds is mijn afslag al, naar de parkeerplaats achter de school.

Ik heb wat prijzen bij me voor de amateurconcoursen, mooie ingebonden versies van een deel van de DOS Amigos Homepage collectie. Ik ben per slot van rekening partner van het festival!

Kulturhaus NIHZ komt in zicht! De bus van de familie Rootveld staat er al. Het vijfde festival kan beginnen!

Het Festival

Een lustrumuitgave is een mooie gelegenheid om de historie van het Kulturhaus NIHZ, de bakermat van het festival, kort onder de loep te nemen. Dat bespaart je een hoop zoeken in de verslagen van de afgelopen jaren.

In 2011 kochten Bobby en Sanna Rootveld-van Elst een woon/bedrijfspand in de Mittelstrasse in Nordhorn. Daar wilden ze hun droom realiseren van een centrum voor kunst en cultuur, met de nadruk op de muziek. Zij vormden toen al jaren lang het gitaar/blokfluit duo Niet in Het Zwart, afgekort tot NIHZ, en het lag voor de hand dat hun onderneming diezelfde naam zou dragen. Zo werd Kulturhaus NIHZ geboren.

De oude winkel van het pand bleek een geweldige akoestiek te hebben voor kamermuziek. Die werd omgebouwd tot concertzaal met podium, toneelverlichting en een aantal ondersteunende instrumenten zoals een piano. Achterin de benedenverdieping bevinden zich kantoor en werkruimtes. Prima plekken voor musiceer- en muzikale studievertrekken, en zo ontstonden de *Musikzimmer* (we zitten in Duitsland, nietwaar?) De keuken en de hal op de benedenverdieping konden prima worden omgebouwd tot een ontmoetingsruimte en een bar voor kaartverkoop en versnaperingen. *Kaffee mit Kuchen* vormt hier een integraal deel van een muzikaal avondje uit.

Boven is het huis helemaal een avontuur. Twee verdiepingen en een zee van ruimte om zelf te wonen, een slaapvertrek voor gasten in te richten en daarnaast nog ruimte te hebben voor muziekkamers. En dan de lounge met allerlei ruimten die om ontginning schreeuwden. Dat

gebeurde ook, zo ontstond de ontspanningsruimte en de lounge met podium, een mooie ruimte voor intieme concerten en jamsessies. En vriendelijk voor de buurt, want de geluidsisolatie van de lounge is uit de kunst, je kunt daar een full swing rockband laten spelen zonder de buren slapeloze nachten te bezorgen.

Met zo'n ruimte kun je aan het werk. Zo ontstonden vijf jaar geleden het Gitaar Festival Nordhorn, het Blokfluit Festival Nordhorn en het Accordeon Festival Nordhorn. Festivals met alle voorzieningen onder één dak, door het gastenverblijf hoef je niet bij nacht en ontij een hotel op te zoeken, maar kun je desnoods tot die in de nacht gezellig een glaasje drinken (en muziek maken natuurlijk).

De ontwikkeling van het pand van Kulturhaus NIHZ hield gelijke tred met die van de festivals. De lounge werd opgezet en de sanitaire voorzieningen zijn aan de groeiende behoefte aangepast en een milieuvriendelijke verwarming werd aan de uitrusting toegevoegd. De aankleding werd ook niet vergeten, de concertzaal wordt regelmatig gebruikt voor kunstexposities, zodat je niet alleen de oren kunt laten strelen, maar ook de ogen!

Goed, genoeg over de bouwkunde, nu over het festival zelf. Vast onderdeel van het GFN vormen de gitaarconcoursen, masterclasses, workshops en concerten.

Dit jaar waren er drie concoursen. Categorie 1 voor professionals en gitaarstudenten. Een concours dat gezien de continue stijging van het aantal internationale deelnemers en het gepresenteerde niveau in de afgelopen jaren een duidelijke reputatie heeft gekregen op het wereldtoneel. Het Categorie 2 concours is bestemd voor de amateurs en in de afgelopen tijd bleek dat steeds meer gitaarhobbyisten de weg naar dit strijdperk weten te vinden. Nieuw dit jaar is het Cat. 3 Concours *Beste Gitarrist/Gitarristin von Nordhorn* dat mikt op de gitaristen in de regio, waarmee duidelijk is dat Kulturhaus NIHZ zowel internationaal als regionaal acteert.

Kulturhaus NIHZ heeft al een aardig aantal gerenommeerde gitaristen weten te engageren voor het geven van masterclasses. Beroemdheden zoals Denis Azabagic, Lorenzo Micheli, Alberto Mesirca en Zoran Dukic gaven al acte de préséance. Zowel voor de professionals als amateurs is er een geweldige gelegenheid om kennis te maken met bekende en ervaren spelers die je persoonlijke aandacht en tips geven naar aanleiding van de stukken die je voorspeelt.

Workshops belichten aspecten waar je bij het leven op het toneel (dit kan groot en klein zijn) mee te maken krijgt. De Theatersport voor Gitaristen geeft op lichte en humoristische wijze tips voor je bühnepresentatie en voorbereiding voor je concert met uit het leven gegrepen voorbeelden en uitgekiende oefeningen.

Naast zelf spelen is de beste manier om te genieten van de muziek en ervan te leren ernaar te luisteren. De concerten geven hiervoor de uitgesproken gelegenheid. Het festival was altijd al rijk voorzien van concerten, vaak twee per dag, maar met de lounge concerten in de late avond kom je helemaal aan je trekken. Vandaar dat er in dit verslag veel meer onderwerpen over concerten gaan dan voorgaande jaren.

Kortom het Nordhorn Gitaar Festival, GFN, is een prima gitaarevenement dat het bezoek zonder meer waard is, niet alleen voor spelers, maar ook voor luisteraars. Dit jaar staat op de rol, de volgende editie 2016 is gepland!

Commissie ter Versterking van de Inwendige Mens

Deze commissie met een zeer lange naam vervulde een niet onbelangrijke rol tijdens het gitaarfestival. Want wie goed gitaar speelt, moet ook goed eten!

Harde werkers in deze commissie waren Fred en Angie Rootveld, Henk en Martin Olden, Pallavi Sudhir, Marie-Luise Peperkamp en Felim Sheridan. En ondergetekende verleende op het spitsuur wat hand- en sleepdiensten.

En werk moest er verzet worden! Allereerst de bevoorrading, je hebt een aardige bus nodig om alle spullen voor drie dagen ontbijt, lunch en diner in te slaan. Dan klaarzetten van spullen voor het ontbijt en het avondeten en nadien alles weer weghalen voor de afwas. Eten koken voor ongeveer 50 personen, broodjes, soep en gehaktballen klaarmaken voor de lunch en ondertussen ervoor zorgen dat er schone borden, kopjes en bestek komen en de bar soepel draait.

Veel werk achter de schermen, maar de commissie uitstekend toevertrouwd. Dank aan alle vrijwilligers die de olie in het raderwerk van het festival vormen!

Welcome Party

Welcome Party Festival Concert

De donderdagavond was de Welcome Party met als belangrijk evenement de loting van de concoursen. Het was leuk om alle bekenden weer te zien (er ontstaat zo langzamerhand een vaste kern die ieder jaar terugkomt). Zo zag ik Pallavi en Nandini uit India weer terug, en nog een heel stel dat weer de weg naar Nordhorn had weten te vinden.

Een muziekfestival start je met muziek en voor deze jubileumgelegenheid hadden de organisatoren en mensen die van het begin af aan hebben meegeholpen een Lustrumensemble georganiseerd. Wie er allemaal in zaten? Bij benadering van links naar rechts Samuel Klemke, Fred Rootveld, Annette Kruisbrink, Arlette Ruelens, Bobby Rootveld, allen op gitaar en Sanna Rootveld-van Elst op blokfluiten.

Ze begonnen met een stuk van Pieter van der Staak (1930 - 2007) waarvan we hopen dat het nog even duurt voordat we het bereiken: *Happy End*. Over vier nachtjes zal ik vast dat gevoel over deze dagen krijgen! Het stuk maakte zijn titel waar met een humoristische sfeer.

Tweede stuk werd een compositie van Annette Kruisbrink, toepasselijk getiteld *Festival*. Het bleek een Ballad achtig stuk waarbij je associaties krijgt met samenspelen en samen zingen.

Stuk drie was *Tin Woodman* uit de suite *The Wizard of Oz* van Lars Wűller, een componist die ik een keer heb ontmoet bij een ensemble workshop op het Twents Gitaarfestival. Geheel volgens het verhaal van Frank Baum hield de Tin Woodman zich bezig met houtindustrie,

dus hakken, zagen en vijlen. Dat was in de compositie met allerlei gitaristische effecten duidelijk te horen. Heel soms werd het zelfs hard-knock!

Het laatste stuk werd een arrangement van *Guajira*, een compositie van Louis Ignatius Gall (hij was zelf aanwezig op deze avond), maar dan voor een heel ensemble. Een bekend thema, dat ook al op de eerste CD van Duo NIHZ verscheen.

Tussen de bedrijven door vond de loting voor de concoursen plaats. Ik deed zelf mee en Cat. 2 en het bleek dat ik als tweede kandidaat mijn mini-concertje mocht geven. Mooi, dan kan ik daarna ook nog iets van de anderen horen!

Lounge Concert Samuel Klemke

De Duitse Gitarist Samuel Klemke timmert al vele jaren met zijn gitaar aan de weg, getuige een Youtube filmpje uit 1986 waarop hij samen met zijn zus en zijn vader een *Rondo* van Susato speelt voor een lokale Noordduitse tv-zender. De samenwerking met zijn zus bestaat tot op de dag van vandaag in de vorm van het Guitar Duo Klemke. Daarnaast is hij een welgezien en zeer actieve gast van Kulturhaus NIHZ, zijn ervaring op het gebied van het organiseren van evenementen komt bijvoorbeeld goed van pas.

Hij startte in een nog redelijk frisse lounge met de warmte van Augustin Barrios Mangoré (1885 - 1944). *Mazurka Apassionada* bood een uitstekende balans tussen virtuositeit en rustige romance. *Medallion Antiguo* verklankte weemoedige nostalgie met een verrassend stukje warmte in het middendeel. *Gavota al Estilo Antiguo* vertoonde weliswaar de oude stijl van de barok, maar gaf er toch een heel eigen draai aan.

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750) levert heel wat uitdagingen voor het gitaarrepertoire. Klemke besloot die uitdaging op te pakken met een aantal delen uit de *Vioolpartita Nr. 2 BWV1004*. Een stevig en robuust gespeelde *Allemande* vormde een perfecte intro tot een serene *Sarabande*. Een razendsnelle *Gigue* verijdelde daarna ieder poging tot in slaap vallen en zweepte het enthousiasme van het publiek op.

Ook de pianomuziek van Isaac Albeniz (1860 - 1909), de avontuurlijke vertegenwoordiger van de stijl van de Spaanse School, is een belangrijke bron van arrangementen voor het gitaarrepertoire. Samuel Klemke speelde er twee voor ons. *Mallorca* brengt rust en de typisch Spaans-Moorse harmonie. *Torre Bermeja* heeft een stuk hoger tempo met zijn snelle triolenpassages afgewisseld door melodieën op een muzikale begeleidingsgolfslag.

Een prachtig begin, dus het was Sanna van Elst een eer om het allereerste traditionele doosje *Mozart Kugeln* aan de artiest uit te reiken.

Dag Een

Hubert Käppel

Masterclass Pavel Steidl

Het was behoorlijk vroeg op de eerste hele dag van het festival, maar ik had dan ook de eerste masterclass, bij Pavel Steidl. Het was leuk om het weer te zien, hij herinnerde zich me nog van Enschede in 2009.

Ik startte met *Belle*, een *Gavotte* van Jose Ferrer (1835 - 1916), mijn eerste concoursstuk. Liever gezegd, het was Steidl's eerste stuk, hij speelde het *a prima vista* tweemaal zo snel en veel fantasierijker dan ik het er zelf ooit uit had gekregen. Even bekruipt je dan een gevoel van moedeloosheid. Had ik er toch nog een jaartje op moeten studeren? Niet getreurd, als je daar niet tegen kunt, moet je geen masterclasses volgen!

Pavel Steidl bracht de discussie met een gulle lach direct op de essentie: Muziek is voor entertainment. Speel en durf te lachen!

Daarna volgde een interessante demonstratie toonvorming, waarbij de druk van de vingers voor de zang zorgden, zonder druk van de duim! Sterker nog, de duim hield vaak de toonvorming tegen door een soort bankschroef effect. Ik was niet zo handig, het blijkt bij masterclasses wel vaker dat mijn techniek een beetje is achtergebleven. Maar goed, ik moet het er mee doen, in kleine beetjes bij leren.

Een loopje van beneden naar boven bracht ons op de planting techniek. Een goede oefening daarvoor is een staccato *pima* patroon op de snaren 4-1, waarbij een vinger de aanslag doet terwijl de andere vingers in rust zijn, en daarna direct terugkeert naar de snaar en de volgende vinger aan de beurt is. Dit kan in alle combinaties van vingers en van staccato en legato aanslag.

Ik ga proberen om het tempo van de *Gavotte* iets hoger te krijgen, maar ik wacht daar toch maar even tot na het concours!

En zo was dat uur zo voorbij!

Voorrondes Cat. 1

Het concours voor professionals en muziekstudenten, kortweg het Cat. 1 Concours, is de laatste jaren een trekpleister voor spelers uit de hele wereld. Er zijn dan ook interessante prijzen met als special dit jaar een hand-gebouwde gitaar van de Russische bouwer Sergey Samoilov. Er stonden dertig deelnemers op de rol.

Dit jaar waren de aankondigingen verplicht en iedereen hield zich er netjes aan. Alleen kwam voor de journalist de uitdaging om alle titels en componisten te verstaan. Dat is niet helemaal gelukt, waarvoor mijn excuses. Ik herken wel veel, maar op het gebied van hedendaagse muziek schiet ik toch wat te kort.

Christian Melas mocht dit jaar de spits afbijten met *Fantasia Op. 9* van Luigi Legnani (1790 - 1877). Hij speelde het iets teruggetrokken, maar wist toch iets van het negentiende-eeuwse operagevoel weer te geven.

Niklas Johansen kwam als eerste met een deel uit de *Tres Piezas* van Joaquin Rodrigo (1901 - 1999), en wel de *Pasacalle*. Het bas thema bleef duidelijk in het gehele stuk, inclusief de flitsende toonladderpassage en op gegeven moment hoorde in een verrassende wending, die erg origineel klonk. Zo hoor je ieder keer iets nieuws.

Chiara Fabbri kwam als eerste met Johann Sebastian Bach (1685 - 1750), een *Prelude* en een *Gigue*. Ze speelde de *Prelude* met kracht en de *Gigue* met swing, alhoewel de transparantie soms een beetje leed onder het tempo.

Nubohiro Uchimoto was al eens te gast op de festivals van 2012 en 2013. Hij kwam op met hedendaagse muziek, de laatste twee delen uit *Libre Sonatine* van Roland Dyens (*1955). Het *Largo* kende een sterk begin en een goede dynamiek in het snelle deel. Het *Fuoco* was behoorlijk hard, waardoor de dynamiek wat minder werd.

Ook Nelly von Alven was een oude bekende, zij trad al eens op in het festival van 2012. Haar gooi naar de finale bestond uit twee *Etudes*, eentje van Giulio Regondi (1822 - 1872) en de bekende Nr. 12 van Heitor Villa Lobos (1887 - 1959). De Regondi etude was een verrassing voor me, er zaten studie-elementen in, maar Von Alven speelde het stuk vooral als muziek, inclusief het traditionele lang gerekte einde. De Villa Lobos etude (de piep-en kraak) klonk weer een stuk technischer.

Egor Svezhentcev bleef bij Villa Lobos met *Etude Nr. 8* en speelde daarop *Fuga* van Leo Brouwer (*1939). *Etude 8* hoor je niet zo veel op concoursen. Ik vond de manier waarop Svezhentcev hem speelde -mooi donker van sfeer- een aanwinst. De Fuga van Brouwer bleek een complex breiwerk van stemmen en ritmes en Svezhentcev bracht dat helder naar voren.

Yucen Du ging terug naar de Barok met een *Fuga* van Johann Sebastian Bach. Het begin was bijzonder bescheiden, het thema was nauwelijks te volgen. Gaandeweg kroop de speler uit zijn loopgraven en opende met duidelijkheid de aanval op het stemmenweefsel.

Thu Le gaf twee jaar geleden acte de préséance, niet alleen op het toernooiveld, maar ook in de lounge met pittige jazz improvisaties. Haar poging tot entree in de finale ging via *Fantasia Op. 9* van Luigi Legnani. In een uitgebalanceerde outfit speelde ze de opera van het stuk zoals Pavel Steidl dat doet, met plezier en met passie. Dat was genieten. Finalegevoel bij mij!

Davide Tomasi pakte met de *Fandango* uit *Tres Piezas* van Joaquin Rodrigo stevig uit, maar behield een mooi klank en een duidelijke dynamiek. Ik zag een finale voor hem wel zitten.

Jorrit Douwes presenteerde zich met *Sevilla* van Isaac Albeniz (1860 - 1909). Een feestelijk stuk dat door haast jammer genoeg iets gejaagds meekreeg. Gelukkig loste hij dat in het middendeel op door meer rust te nemen.

Andres Madariaga trad op met een stuk dat ik persoonlijk erg mooi vind, de *Sonata Romantica* van Manuel Ponce (1882 - 1948), en wel het eerste deel. Ik hoorde mooie contrasten en spannend uitgespeelde rusten.

Luke Pan trad aan na een welverdiende pauze voor jury en publiek. *Fandango* uit *Tres Piezas* van Joaquin Rodrigo en iets hedendaags waarvan ik de titel en componist niet kon verstaan. Jammer genoeg speelde onrust en haast een hoorbare rol in zijn spel, vooral het hedendaagse stuk had daaronder te lijden.

Joao Monteiro presenteerde een stuk dat ik nog niet zo vaak gehoord heb op de concoursen hier: *Improvisation and Dance* van Dusan Bogdanovic. De *Improvisation* bleef te dicht bij de speler, het geluid kwam de klankkast haast niet uit. Bij *Dance* werd de speler wat extraverter en bracht hij een leuk en goed klinkend stuk.

Campbell Diamond liet horen waar hij vandaan kwam: duidelijk Australië. Hij liet zien wat hij kon met *Junta al Generalife* van Joaquin Rodrigo. Opvallend waren zijn afwerking, het duidelijk contrast tussen langzaam en snel en het mooi regelmatige tremolo. Ik kreeg een Finale gevoel!

Ruben Kas speelde *Back to Bach*, een *Fuga* van de meester waar ik het BWV nummer niet van mee kreeg. Qua uitvoering en stemvoering een heel nette fuga! Ietsje meer dynamiek had het stuk een extra schittering gegeven.

Mikko Zibulski speelde een bekend stuk van mijn lievelingscomponist Johann Kaspar Mertz (1806 - 1856), en wel *Hungarian Fantasy*. Op onderdelen speelde hij het OK, maar de

spanning ebde op gegeven moment een beetje weg en de haast in het laatste deel vormde geen goed einde.

Florent Aillaud speelde twee stukken van Leo Brouwer, een *Prelude* en een deel uit de *Sonate*. De *Prelude* kon me niet echt trekken, een nogal diffuus hedendaags stuk. Ook al is Brouwer in deze stijl niet mijn favoriet, de *Sonate* was een stuk beter. Goed gespeeld met een flinke dosis avontuur in het middendeel.

Simon Thielke ging de uitdaging aan met een berucht waagstuk, *Prelude* uit *BWV1006* van Johann Sebastian Bach. In die tien jaar dat ik naar concoursen luister, heb ik talloze spelers daarop horen struikelen. Thielke wankelde op sommige plekken, maar viel niet, wat een hele prestatie op zich is.

Vaclav Fuksa zocht het bij de twintigste-eeuwse componist Hans Werner Henze, hij speelde diens *Drei Tientos*. Eerlijk is eerlijk, de sfeer van de stukken kwam er goed uit. Toch vroeg ik ik me bij deze muziek met name in de tweede *Tiento* weleens af: ‘wat bindt een speler met het stuk?’ Op zich al een studie waard!

Francisco Chaves vulde zijn speeltijd tot op het randje: een deel uit een *Sonate* (BWV-nummer onverstaanbaar) van Johann Sebastian Bach en de *Zapateado* uit de *Tres Piezas* van Joaquin Rodrigo. Het deel uit de *Sonate* bleek het langzame deel te zijn, Chaves speelde dat sereen en duidelijk, ;-) zoals ik dat graag hoor. De *Zapateado* vormde daarmee een contrast, maar miste net de felheid om het stuk spectaculair te maken.

Andrija Lazarevic is een oude bekende van het festival van vorig jaar. Toen greep hij in de finale net naast de prijs, dus ik was benieuwd hoe het dit jaar zou gaan. Hij startte zijn onderneming met een aantal *Capriccios* van Niccolo Paganini (1782 - 1840). Oorspronkelijk waren deze stukken geschreven voor viool en berucht om hun virtuositeit, want Paganini kon er wat van. Wel, dat vond je terug in de gitaarbewerkingen en Lazarevic kon er wat van. Prima balans tussen snelheid en lyriek. Wat mij betreft een plek in de finale!

Konstantin Shimulin zorgde voor wat contrast met Paganini middels een barok *Passacaille*. Geheel volgens de traditie ontwikkelde het stuk zich van een eenvoudig baspatroon tot een complex harmonisch en melodieus netwerk. Een duidelijke presentatie!

Alejandro Ovares haalde Johann Sebastian Bach weer uit de kast: *Prelude* uit BWV995, de *Luitsuite in G-mineur*. De speler speelde het stuk behoorlijk theatraal (ik moest even aan de gekwelde uitdrukkingen van Oman Kaminsky denken), wat in het begin van het stuk overdone leek. In de fuga leidde hij de aandacht gelukkig weer terug naar de muziek met fris en transparant spel.

Jasper Pieteraerents kwam met Leo Brouwer op de proppen: een deel uit de *Decameron Negro*. Dat was een duidelijk opgebouwd stuk met een stevig lead thema en een tweetal rustige passages daar tussenin. De hoofdthema’s kwamen er mooi uit, het eerste middendeel kon naar mijn smaak iets spannender, maar dat werd ruimschoots goedgemaakt door de tweede adempauze in het stuk.

Een pauze is na al dat gitaargeweld altijd lekker om even bij te tanken. Een flesje water lest de dorst en een broodje vult de calorieën weer aan.

De laatste etappe. Andrea De Vitis speelt muziek van zijn landgenoot (althans een deel van zijn leven) Mario Castelnuovo Tedesco (1895 - 1968), om precies te zijn de *Sonata Ommaggio a Boccherini.* De Vitis begreep precies hoe hij het stuk beeldend moest spelen, je bedenkt er haast een film bij. Mooi gedaan, en een finalegevoel! Daarna voegde hij er nog een stukje Bach aan toe. Krachtig!

Chao Pan zette zijn kaarten op twee stukken uit een *Sonate* van Joaquin Turina (1882 - 1949). Het eerste wat me opviel was het volume. Daar ging heel wat energie in zitten. De *Sonate* klonk hier en daar een beetje onsamenhangend, de coherentie ontbrak, wat weer tot kleine onderbrekingen leidde. Jammer!

Luis Juarez hield het spannend, want zijn aankondiging kon me net niet duidelijk maken wat hij speelde. Nadeeltje van achter in de zaal zitten. Zijn eerste stuk was wals-achtig met een leuke melodie. Hij speelde duidelijk tot de hoogste fret. Het tweede stuk was een mooi stukje drum-solo, veel percussie en effecten. Leuk om te horen en te zien, maar de gitaar had in dit deel een beetje de underdog.

Kristina Varlid kende ik van een eerder gitaarfestival in deze regio. Twee stukken stonden op haar programma, de bekende *Hommage a Debussy* van Manuel de Falla (1876 - 1946) en een hedendaags stuk van Miroslav Tadic. Ze speelde De Falla als een goed verhaal met een scherp gevoel voor de rusten in het stuk. Tadic bracht een geagiteerde solo waarbij ze een ander aspect van haar kwaliteiten liet zien.

Ook Antero Pellikka hebben we in deze regio al eens met een competitie meegemaakt. Hij had de *Scherzo Vals* van Miguel Llobet (1878 - 1938), die hij bij de vorige gelegenheid ook in de voorrondes speelde, verder laten rijpen en uitgewerkt. Resultaat was een presentatie met vrolijkheid, humor en flitsende loopjes.

Matteusz Kowalski kwam met een stuk van Johan Sebastian Bach op de valreep. BWV998, een *Prelude* gevolgd door een *Allegro*. Kowalski speelde de *Prelude* gedragen en consistent en verraste in het *Allegro* met een goede stemvoering.

De laatste kandidaat alweer (het was een hele zit voor jury en journalist): Franco Maigue speelde ter afsluiting *Valse Nr. 4* van Augustin Barrios. Dat deed hij virtuoos met een duidelijke swing.

De jury kon aan de gang!

Concert Tom Kerstens

Tom Kerstens is een Nederlandse gitarist die in Engeland woont en werkt. Naast gitaar doceren en spelen is hij actief bij de organisatie van het Gitaarfestival van Bath.

Hij deelde de concertavond met Hubert Käppel, en daaromtrent merkte hij halverwege zijn programma met een knipoog op, dat hij een beetje haast moest maken ten behoeve van *The*

Great Hubert Käppel en dat daardoor zijn programma iets korter was dan in het boekje stond.

Hij startte met muziek van Isaac Albeniz, *Mallorca* en *Zambra Granadina*. Daarbij bespeelde hij een kopie van een Torres gitaar uit de negentiende eeuw, en inderdaad, ik herkende het instrument van een plaatje bij een CD set met muziek van Tarrega door David Russell. Kerstens blonk uit met een warme toon en subtiel ontwikkeld vibrato. De *Zambra* bracht nog een verrassing met een gedeelte dat op *Leyenda* van Granados leek.

De Torres gitaar ging aan de kant en Ton Kerstens vatte zijn reguliere gitaar, een fraai instrument met cut-out en bijzonder bewerkte kop. Dit alles voor het spelen van hedendaags repertoire.

Air and Variation bleek een fraai *minimal music* stuk van Michael Parsons (*1938), een pionier van de hedendaagse muziek in Engeland. In het stuk vormden kleine motieven een herhaling met subtiele omspelingen.

Gabriel Jackson (*1962) was de jongste vertegenwoordiger van hedendaagse muziek in Engeland. Zijn *Fantasy with Anniversary Chorale* bracht een sterk contrast tussen rust en onrust rond een bijna klassiek aandoende koraalpassage.

Kersten speelde dit moderne werk met overgave en maakte het interessant voor het publiek.

Tja, en toen was het programma op. Op een toegift na, *Rumores de Caleta* van Albeniz, speciaal voor Bobby Rootveld die het stuk zelf ook speelt. Dit stukje Spaans vuur beslot het recital.

Concert Hubert Käppel

Toen Hubert Käppel, de bekende Duitse gitaarpedagoog en gitarist/lansbreker voor modern repertoire, de zaal binnenkwam, dacht ik even: ‘In welke film heb ik hem gezien?’ Hij had qua uiterlijk en ook qua charme iets weg van Omar Sharif op latere leeftijd.

Hij begon zijn programma met de opmerking: ‘Dit concert zal voor jullie best moeilijk zijn!’ Even gingen mijn gedachten daarop terug naar het Twents Gitaarfestival 2010 en wel de laatste avond. Toen maakte een landgenoot van Käppel dezelfde opmerking over een programma met alle 12 Etudes van Villa Lobos, waardoor de zaal na de pauze iets minder goed bezet was dan daarvoor.

Hubert Käppel vergulde de pil echter met humor en charme. En hij gaf een kleine Quiz waarbij mensen uit het publiek zijn laatste CD konden winnen. Enkele gelukkigen kregen inderdaad die prijs.

Hubert Käppel behoort met recht zowel letterlijk als figuurlijk tot de *éminence grise* van de Duitse gitaarwereld. Zijn spel valt op door een stevige aanpak en een toon die staat als een huis.

Na een degelijk gespeelde *Canticum* van Leo Brouwer en de intrigerende *Garuda* van Oliver Hunt kwam het meest interessante stuk van de avond dat als enige restrictie had, dat je Duits moest kunnen verstaan.

Dit stuk was de *Memorias de El Cimarron* van Hans Werner Henze. Het was een stuk voor verteller en gitaar, Hubert Käppel vulde beide rollen in. Het verhaal handelde over het leven van slaven en de revolutie met onafhankelijkheidsoorlog op Cuba in de negentiende eeuw. Conclusie van het met gitaarmuziek stemmig omlijste verhaal was, dat het volk er weinig mee opschoot, en dat werd in de twintigste eeuw opnieuw duidelijk met de proletarische revolutie van Castro, waar de gewone man ook weinig aan had.

Käppel wist droogjes te melden dat hij nooit Tarrega had gespeeld, maar er achter was gekomen dat Tarrega met zijn muziek beter was dan hij dacht. Vandaar drie stukken van Francisco Tarrega: *Gran Vals*, *Marieta* en *Maria*, de *Gavotte*. De *Gran Vals* is bekend geworden omdat hier het thema van de Nokia telefoontjes uit afkomstig is.

Hij sloot zijn programma af met een fraai arrangement van *Der Leiermann* uit *Die Winterreise* van Franz Schubert (1797 - 1828). De desolate sfeer, het triest herhaalde thema van het draaiorgel en de emotionele melodie maakten dit tot een aangrijpend stuk.

De toegift was een originele, *Ponue*, een stuk voor twee ping-pong ballen en gitaar van Michael Pearsons, op speciaal verzoek van Bobby Rootveld. Dat werd zeer speciaal, slide guitar met pingpongballen en uiteraard verdween er nog eentje in het klankgat. Leuk!

Na het enthousiaste applaus werd het tijd voor de uitslag van de voorrondes Cat. 1: Campbell Diamond, Thu Le, Konstantin Shimulin, Florent Aillaud, Andrea De Vitis en Andrija Lazarevic zouden zondag de finale spelen. Zes deelnemers deze keer, als gevolg van de gelijke puntentelling.

Lounge Concert Thomas Peperkamp

De gitarist en componist Thomas Peperkamp is de medeoprichter van de GitaarSalon in Enkhuizen en verzorgt daar de programmering. De GitaarSalon en Kulturhaus NIHZ werken vriendschappelijk samen en in dat kader is Thomas een vaste bezoeker van Kulturhaus NIHZ-evenementen waaronder dit festival. Daar kende ik hem ook van.

Ik had hem echter nog nooit gitaar horen spelen in concertverband, dus ik was benieuwd toen ik las dat hij het tweede Lounge Concert voor zijn rekening nam! Extra aantrekkelijk was het feit dat hij eigen composities speelde.

Het eerste stuk was getiteld *Händel's Trip to Italy*. Correct, Georg Friedrich Händel bezocht als jongeman Rome, Napels en Venetië en oogstte daar succes. Peperkamp omschreef de compositie als een verkenning van de 6/8 maat.

Het eerste deel *Theme Händel* zette het hoofdkarakter neer in een barokke setting met klassieke structuur. Het *Travel Theme* beeldde de lange reizen uit die Händel moest maken en dat bleek een stevige trip in de postkoets. Het einddoel Napels werd bereikt via een *Tarantella*. Een vlot thema bracht de muziek in de klassieke periode met dito uitgebreid slot.

Sonatine was een compositie voor een leerling die niets van Mauro Giuliani moest hebben. Als hij dit stuk zou studeren, zou hij zich bedenken. En inderdaad, het charmante klassiek aandoende thema bevatte heel wat van Giuliani's karakteristieke sound en het gerucht gaat dat de leerling terstond alle *Rossiniades* heeft opgepakt.

Ländler werd een lieflijk Oostenrijks dansthema zoals Johann Kaspar Mertz er ettelijke geschreven heeft. *Valsa da Saudade* bezong de nostalgie met mooie romantische modulaties.

Jazz Journey had een bijzondere lading, want het was opgedragen aan een vriend, een groot jazzliefhebber, die op jonge leeftijd overleed. De emotionele melodie met jazzy wendingen deed me hier en daar aan stukken van Pat Metheny denken, althans diegenen die door Jason Vieaux zijn gearrangeerd voor klassieke gitaar.

Nocturne bracht complexe arpeggiovariaties in een donkere stemming, met *Admiration* kwam via een mooie ballad met mooie thematische wendingen het licht weer terug.

Het publiek was terecht enthousiast en wist nog een toegift te ontlokken. *Aan de Amsterdamse Grachten*, een melodie van Pieter Goemans (1925 - 2000). Ja, het refrein kent iedereen, dus meezingen maar!

Dag Twee

Ben Salfield

Masterclass Christian Lavernier

De Italiaanse gitarist Christian Lavernier was al in de Lounge te horen voor zijn officiële optreden, hij jamde er lustig op los met Thu Le en Samuel Klemke.

Ik had uit puur bijgeloof een niet-concours stuk meegenomen, *Sicilienne* van Jose Ferrer. Daar konden we direct mee aan het werk.

Hij merkte op dat ik nogal aan het papier vast zit bij het spelen. ‘De bladmuziek is slechts een aanwijzing voor wat je zou kunnen spelen’, was zijn commentaar, ‘gebruik gewoon je verbeelding en speel daar mee samen’.

Om je verbeelding te kunnen gebruiken, moet je eerst luisteren. Dat werd de oefening, ik speelde het stuk, hij improviseerde er van alles tussendoor. Ondertussen moest ik overtuigend op het spoor van het stuk zien te blijven. Uiteindelijk lukte dat, maar het tempo was inmiddels wel tweemaal zo hoog geworden! *Jazzilienne*!

Ondertussen vond in de Alte Kirche in Nordhorn het concert van Nutavut Ratanakarn plaats. Jammer genoeg was ik te druk (masterclass en concours), dus heb ik dat gemist. Eeuwig zonde, want de verhalen over het concert van deze Thaise gitarist waren uiterst lovend.

Pech! Ik hoop dat ik in de toekomst gelegenheid krijg om hem nog eens te horen.

Concours Cat. 2

Ondanks alle voorbereiding (of misschien door een beetje vermeend gebrek aan voorbereiding) was het concours voor mij een spannende gebeurtenis. Daar heb ik in een blog-Gitariteit elders op de site aandacht aan besteed, dus schrijf ik nu over de overige deelnemers.

Tegen de aanvangstijd van het concours druppelden de deelnemers binnen en ik vond het leuk er een aantal te treffen die ik vorig jaar ook had gezien. In de garderobe was Nandini Sudhir hard aan het werk onder de bezielende leiding van Thomas Peperkamp en Samuel Klemke. Ik at ondertussen bedaard mijn gehaktbal met mayo om de stabiliteit op het toneel te verhogen.

Diana Belfor was de eerste kandidaat. Ik miste haar, omdat ik zelf in de lounge mijn inspeeltijd zat door te brengen. Ook van de speler na mij, Ivar Bos, kreeg ik niets mee omdat ik na mijn eigen optreden de zaal uit moest.

Toen Janette Couvée opkwam, zat ik net weer in de zaal. Ze startte met het bekende *Adelita* van Francisco Tarrega. Dat ging goed, inclusief het lastige middendeel in E-majeur met de gemene kleine barreetjes. Haar tweede stuk was een compositie van Fernando Sor (1778 - 1839), de *Etude in D*, nummer zeventien uit Op. 35. Ze speelde een mooi duidelijke melodie boven op de hier en daar moeilijk liggende begeleidingsnoten. Haar laatste stuk was *Estudio Scencillo Nr. 6* van Leo Brouwer. Hier liet ze het effect van de doorklinkende open snaren in het arpeggio goed horen.

Het toneel was voor Ellen Heijboer. Ze startte met *Montemayor* uit *Castillos de Espana* van Federico Moreno Torroba (1891 - 1982). Met een stevige toon speelde ze dit opvallend warme kleine deel. *Sarabande* van Francis Poulenc (1899 - 1963) vormde qua sfeer een duidelijk contrast. De statige melodie met een mooi vibrato op de D-snaar was echt af. De afsluiter was *An Idea* (*Passacaglia for Eli*) van Leo Brouwer. Mooi gespeeld met een beetje de sfeer van *Un Dia en Noviembre*.

Tanja Vermeeren bracht repertoire uit de twintigste eeuw. *Estudio Scencillo Nr. 6* van Leo Brouwer klonk het eerst. Ook hier de magische klank van doorklinkende snaren, maar wel met een lastige beslissing, welke accenten breng je nu aan in het arpeggiopatroon? Toen was de beurt aan composities van Francis Kleynjans (*1951), en wel *Trois Pièces* uit 1977. Het *Arpège* bood een melancholieke melodie in de baslijn. *Chanson de Marin disparu* bleek een donkergekleurd stuk met de melodie in de bas. De sfeer deed me een beetje denken aan het vissersmonument dat ik ooit in het Normandische Fécamp heb gezien. Van het laatste stuk kon ik de titel niet verstaan, maar het deed me denken aan een slaapliedje zoals je in Stephan Rak's *Minutova Sola* tegenkomt.

Het toneel werd een moment het terrein van Nandini Sudhir uit India, de tweede prijswinnares van vorig jaar. Ze had twee stukken ingestudeerd, de *Sonata in A* L 485 van Domenico Scarlatti (1685 - 1757) en de wals *Julia Florida* van Augustin Barrios.

De swing zat er in de *Sonata* goed in en Nandini bracht een paar eigen variaties mee. *Julia Florida* had een verrassend en vooral emotioneel begin. Ik had het nog niet eerder meegemaakt dat ze mijn hart had weten te bereiken. Dat is het kenmerk van de goede musicus, emotioneel contact kunnen leggen met het publiek. Het was dan ook erg jammer, dat die connectie op gegeven moment vervaagde, vervolgens helemaal verdween, en dat haar uitvoering formeler leek te worden. Desondanks viel ze in positieve zin op.

Bram Bakker was de laatste kandidaat, en hij begon met een goede en duidelijke aankondiging. Hij speelde drie stukken van Maria Linnemann, *Souvenir*, een melancholieke ballade, *Whisperings*, een sfeervol stuk met stille melodie en *Head in de Clouds*, een lekkere swinger ter afsluiting.

Souvenir ging goed, zelfs zo goed dat ik dacht 'Hij gaat in de prijzen vallen!' Maar toen sloeg het noodlot toe. Het was heel opvallend dat een aantal spelers, inclusief ondergetekende, in het tweede stuk in diverse gradaties de weg kwijtraakten. Wellicht overconcentratie na de opluchting dat het eerste stuk was gelukt? Hoe dan ook, hij kwam daarna niet echt meer in zijn spel. Eeuwig zonde, want het begin was zo goed!

Wat mij betreft was het resultaat duidelijk (zie ook elders op deze site), maar ik zag Nandini Sudhir en Ellen Heijboer hoge ogen gooien. De jury zou het oordeel vanavond bekend maken!

Concours Cat. 3 Beste Gitarrist/Gitarristin von Nordhorn

Dit jaar had Kulturhaus NIHZ ook een concours georganiseerd voor de plaatselijke talenten in Nordhorn die de *Musikschule* bezoeken. Een gemêleerd gezelschap van heel jong en iets

ouder met als gemeenschappelijke factor dat ze waren uitgenodigd op grond van hun inzet bij de gitaarles. Goed idee, da's positieve motivatie.

Het concours was professioneel opgezet, er was een programma voor de toehoorders en de spelers kondigden zichzelf aan.

Jule de Vries (8 jaar) beet de spits af. Heel vertederend, zo'n klein meisje dat net boven de muziekstandaard uit kan kijken. Uiteraard gaat het om de muziek en dat deed ze met overtuiging. *Vals* en *Boceto Andaluz* van Bartolome Calatuyud (1882 - 1973) werden gevolgd door een *Marsch* van mogelijk Carcassi of Carulli. De *Vals* had mooie glissandos, de *Boceto* werd een onvervalst stukje Flamenco en de baslijn van de *Mars* ging strak voorwaarts.

Danny Stefan begon met een arrangement van *Morgenstimmung* uit de *Peer Gynt Suite* van Edvard Grieg (1843 - 1907), gevolgd door *Boceto Andaluz* van Bartolome Calatuyud. De morgenstemming zat er mooi in en de baslijn van de *Boceto* was prima afgewerkt.

Michelle Hering bracht een *Bolero* van Bartolome Calatuyud en een *Tarantella* van Mauro Giuliani (1782 - 1829). Vooral de *Tarantella* muntte uit in een mooi stukje swing, maar het ritme van de *Bolero* mocht er ook wezen!

Anne Lűken bracht de *Boceto Andaluz* van Bartolome Calatuyud voor het voetlicht, gevolgd door een heel apart stuk: *Ai… Strange, Alberto!* Al bij de eerste akkoorden kwam me iets heel bekend voor. Inderdaad, klanken uit het eerste deel van de *Sonata Op. 47* van Alberto Ginastera (1916 - 1983), een grappig arrangement om met allerlei effecten te spelen! En dat ging Anne goed af!

Lasse Unke pakte het iets klassieker aan met *Morgenstimmung* uit de *Peer Gynt Suite,* een walsje en het bekende *Andante* van Fernando Carulli (1770 - 1841). Hij genoot zichtbaar van de ervaring en hield nauwlettend het publiek in de gaten. Ondertussen speelde hij lekker door.

Eda Acilar had ik vorig jaar op dit podium al gezien. Ditmaal trad ze op met *Fandanguillo* van Bartolome Calatuyud, *Ai… Strange, Alberto!* en de *Tango Arabe*. In *Fandanguillo* zit een zekere drive, waardoor het lastig wordt om strak in het tempo te blijven. De Ginastera hommage ging buitengewoon goed en tijdens *Tango Arabe* verraste ze ons met een stukje percussie.

Tom Schulte Kolthoff bood interessant vergelijkingsmateriaal met de *Vals* en *Boceto Andaluz* van Bartolome Calatuyud. Zijn uitvoering van de *Boceto* was sterk!

Kevin Wiesner was de laatste kandidaat. Hij bracht met recht het klapstuk, de complete *Prelude Nr. 1* van Heitor Villa Lobos. Daarna speelde hij ook de Hommage aan Ginastera. Kevin speelde uit het hoofd en hield zijn klank in de gaten, getuige het tussentijds stemmen. Ik was verrast met de uitvoering van de *Prelude*, je verwacht niet dat iemand die zo jong is het hele stuk speelt. Na die inspanning was de energie misschien een beetje uitgeput, want hij pakte *Ai… Strange, Alberto!* voorzichtig aan, maar wel met meer duidelijkheid dan de andere kandidaten.

Een leuke ervaring, al deze jonge gitaristen in het strijdperk. Ik ben benieuwd naar het oordeel van de jury!

Concert Ben Salfield

Voordat Ben Salfield het podium bezette, kondigde Bobby Rootveld eerst nog de resultaten van de amateurcompetities aan.

Wat mij betreft was het resultaat te verwachten, ik vond ook zelf mijn spel niet goed genoeg voor een prijs. Nandini Sudhir en Ellen Heijboer deelden de tweede prijs, Diana Belfor bezette plaats drie. Waarom geen eerste prijs? Wel, Nandini en Ellen deden niet voor elkaar onder op punten, dus een duidelijke winnares was er niet. Vandaar dat het besluit kwam on twee tweede prijzen uit te delen, het is namelijk niet gebruikelijk om een eerste plaats te delen.

Kevin Wiesner werd *der Beste Gitarrist von Nordhorn*, op de voet gevolgd door Eda Acilar (2), Michelle Hering (3), Tom Schulte-Kolthoff (4) en Lasse Unke (5). *Leute, gratuliere!*

Op naar het concert. Ben Salfield is specialist op het gebied van Renaissance en Barokmuziek. Dat was duidelijk te zien aan de luit-gitaar die hij bespeelde, een heel praktisch instrument waarmee je duidelijk geen last had van de eeuwige stemmingsproblemen bij de antieke luit. Helemaal zonder bij stemmen ging het niet, want het was behoorlijk warm in de zaal.

Zijn eerste aankondiging was om plezier te gaan maken: Hij begon met een potpourri van Renaissance dansen, zoals *Branles* en *Passameses*. Ik hoorde bijvoorbeeld de *Branles de Village* van Robert Ballard en een *Passemese* van Pierre Phalèse langs komen. Dat alles met een vleug humor gespeeld in een strak danstempo, maar wel met hier en daar geinige *rallentandos*.

Daarna schakelde hij over naar John Dowland (1563 -1626) en mijmerde er even over hoe bekend deze zou zijn geweest als hij dezelfde rol in deze tijd gespeeld zou hebben. In deze tijd zouden er waarschijnlijk royalty processen zijn gevoerd door zijn management, in Dowland’s eigen tijd had men er geen probleem mee om in allerlei boeken gekopieerd te worden.

Salfield speelde een paar van Dowland’s bekendste stukken. *My Lady Hunsdon’s Puffe* kwam lichtvoetig en gracieus in de variaties voor het voetlicht. *Sir John Smith’s Almain* en *Mr. Langton’s Galliard* brachten eigenzinnige maar originele variaties. *The Frog Galliard* was iets zwaarder van toon, ongetwijfeld had de minnaar van Koningin Elizabeth I waaraan het stuk was opgedragen een zware nacht achter de rug.

Salfield beschreef de *Pavan* van Thomas Morley (1557 - 1602) als zijn favoriete *musica miserabilis*, en inderdaad, de tranen rolden van het goed gespeelde stuk af!

Gebruikte Ben Salfield bij de Renaissancemuziek een gedeelte van de snaren van zijn gitaarluit, bij Silvius Leopold Weiss (1687 - 1750) kregen alle snaren een beurt, inclusief de losse bassnaren. Hij speelde een baroksuite uit een manuscript, bestaande uit 8 dansen.

Een aardig pak papier, zodat er bij het spelen enige verwarring ontstond aangaande de juiste pagina. Salfield loste dat met humor en een knipoog op en liet de kwaliteit van zijn spel er niet onder lijden!

Bij zijn toegift liet Ben Salfield een onverwacht muzikaal aspect zien van zichzelf, namelijk dat hij een goede zanger is. *Can she Excuse?* van John Dowland werd een juweeltje van duidelijk te volgen zang en een complexe luitbegeleiding. Mooi werk, en ook leuk dat de humor in de liedtekst goed naar voren kwam.

Concert Sabrina Vlaskalic

Ik ontmoette Sabrina Vlaskalic als luisteraar voor het eerst bij de voorrondes van het Scharpach Concours bij het Twents Gitaarfestival in 2008. Dat jaar haalde ze de derde plaats, waarbij ze een onderonsje met de jury kreeg wegens tijdsoverschrijding. Het jaar daarop verscheen ze opnieuw op het Scharpach Concours en ditmaal won ze met overtuiging. Zoals dat meestal gaat, heb ik haar daarna nooit meer terug gezien; als spelers eenmaal gewonnen hebben, gaan ze daarna liever naar andere concoursen.

Toen ik haar voor het eerst zag, viel het direct op dat ze naast muzikante ook een toneelpersoonlijkheid was met een zekere passie in haar presentatie. Haar verschijning en kleding vielen in ieder geval behoorlijk op in de menigte van grijze muizen in het zwart. Datzelfde gold ook voor haar inzet die ze op bijna dezelfde wijze uit als de tennisspeelsters van Wimbledon, maar gelukkig wel aangepast aan het volume van haar spel! Die gewoonte deelt ze met bekende spelers als Glenn Gould en Carlos Barbosa Lima.

In eerste instantie ben je dat niet gewend, maar op zeker moment geeft dat geheel van haar verschijning iets fris aan het optreden. En het behoedzaam schikken van de lange jurk heeft toch ook wel iets, ook al lijkt het me deze worsteling met textiel wel een crime voor de speelster zelf.

Het is nu zes jaar later… Bij zo'n lang verleden tijd moet ik op de een of andere manier aan een liedje denken dat op het album *Aqualung* van de Britse groep Jethro Tull staat. Het liedje heet *Wondring Aloud*, met daarin de volgende regel: *Wond'ring aloud/will the years treat us well?*

Hoe zou ze zich als gitariste ontwikkeld hebben? Op die vraag kregen we vandaag als het goed is een antwoord.

Al voor het concert bleek dat Sabrina Vlaskalic bij de voorbereiding niets aan het toeval over laat. Ze zorgt ervoor dat ze in perfecte conditie en stijlvol gekleed het toneel op komt, met de vingers verzorgd en warm- en soepel gespeeld. En op het toneel zelf zorgt ze steeds voor een juiste speelpositie, ook al kost dat met de stijlvolle lange jurk uiteraard enige effort.

Toen ze opkwam zag ik een paar van mijn herinneringen aan haar herleven (onder meer de lange jurk), maar een aantal zaken waren duidelijk anders. Gegroeid… Op dit moment lijkt ze een diva geworden die haar publiek zowel vocaal als muzikaal weet te onderhouden en dat met een heel eigen stijl realiseert. ;-) Dat is onveranderd gebleven, haar eigen stijl van presenteren!

Genoeg gepraat over uiterlijkheden. De muziek gaat spelen!

Het eerste stuk was een *Estudio* van Francisco Mignone (1897 - 1986), en wel de nummer twee uit een bundel van 12 die hij in 1970 componeerde. Hij droeg de etudes op aan de gitarist Carlos Barbosa Lima. Wel, gezien het formaat van Barbosa Lima's handen (dat kun je zien aan de vingerzettingen in zijn bewerkingen) zijn het stevige etudes! Die moeilijkheidsgraad was bij Vlaskalic onzichtbaar, er kwam muziek en niets anders! Een stemmig stuk met veel variatie en de mogelijkheid voor een zingend vibrato.

Dioniso Aguado (1784-1849) was een gitaarvirtuoos en dat vind je in veel van zijn stukken terug. *Introduction & Rondo Brilliante Op. 2 Nr. 2* is een stuk dat we al vaker van Vlaskalic hebben gehoord. Ze won er namelijk het Scharpach Concours in 2009 mee. Wel, sindsdien is er iets veranderd. De topsnelheid! Ik stelde me zo voor dat bij een aantal passages de oude meester zelf zou verbleken. Of zou Aguado het ook zo snel hebben gedaan?

Ik moest eerst behoorlijk wennen aan de vaart die Vlaskalic erin zette. Bij de langzame en lyrische passages bleek echter al gauw, dat deze snelheid een gecontroleerde actie was, en niet zozeer snelheid om snelheid.

Van de Klassieke Periode ging het naar het einde van de vorige eeuw. Een deel uit de Royal Winter Music van Hans Werner Henze. Vlaskalic had een uitgebreid en informatief verhaal over het Shakespeare karakter Sir Andrew Aguecheek dat een rol speelt in dit stuk. Wat volgde was een even interessante uitvoering van de muziek zelf.

Vlaskalic hanteerde bij de *Sonate* van Leo Brouwer dezelfde snelheden als bij het Aguado stuk. In een aantal passages was dit uiterst functioneel, bij andere gelegenheden verhoogde het 't contrast met de langzame passages. Dit merkte ik vooral in *La Toccata de Pasquini*. De broeierig spannende sfeer in *Sarabande de Scriabin* was topklasse!

Snelheid en virtuositeit bleef een rode draad in Vlaskalic' optreden. De *Fantasia Op. 19* van Luigi Legnani was hiervoor een prima toepassing, met een duidelijk contrast tussen snel en langzaam.

Het was goed dat ze enige uitleg gaf over de complexe ritmes in *Kalajdzijsko Oro* van Miroslav Tadic, want in haar flitsende uitvoering van dit stuk kon je ze niet meetellen!

Het publiek was terecht enthousiast en ontlokte haar nog een toegift, *Cancion del Lladre*, een arrangement van een Catalaans volkslied door Miguel Llobet. Haar uitvoering van dit stuk toonde me de ware groei die ze had doorgemaakt sinds 2009. De langzame lyriek met de kleine sierlijke passages die quasi-impromptu een bijdrage leveren aan het geheel.

Wond'ring aloud/will the years treat us well? Voor Sabrina Vlaskalic als gitariste is het antwoord Ja!

Lounge Concert Jim ten Boske and Friends

Ik ken Jim ten Boske al vanaf het eerste Twents Gitaarfestival in 2006 en kwam hem daarna tot de editie 2014 ieder jaar weer tegen op de workshop improvisatie. Dat schept een band!

Deze keer kwam hij op het Nordhorn festival niet alleen naar de concerten luisteren, maar er ook een geven!

Jim begon in de popmuziek, maar gaf als snel met een opleiding aan het Koninklijk Conservatorium in den Haag een gedegen impuls aan zijn loopbaan als musicus en componist. Zo introduceerde hij het hoofdvak elektrische gitaar aan het toenmalige Twents Conservatorium.

Zijn workshops toonden de solide en toegankelijke wijze waarop hij musici wilde leren om buiten de gebaande paden te improviseren. Dikke pret om van een *Rondo* van Carulli voor gitaarsolo opeens een jazznummer voor gitaar duo te maken!

Vanavond speelde hij met friends – Sanna van Elst op blokfluiten en Bobby Rootveld op gitaar – een aantal eigen composities die naar zijn eigen omschrijving in de *minimal music* sfeer zitten. Zijn *Six Miniatures*, oorspronkelijk voor gitaar duo maar nu gearrangeerd voor gitaar en blokfluit, verkennen een aantal ritmische vormen op interessant herhaalde begeleidingsvormen. Dat patroon zette zich door in *Sangita*.

Het stuk *Leave Something Unexplained* was geen onbekende voor me, het stond namelijk op de eerste CD van Duo NIHZ. Het was heel leuk om dit vrolijke stuk nu met begeleiding van Jim zelf te horen!

Dag Drie

Pavel Steidl

Workshop Theatersport voor Gitaristen

Zondagmorgen houdt Bobby Rootveld traditiegetrouw zijn Workshop Theatersport voor Gitaristen. Dit is een training om je op het toneel beter thuis te voelen.

Theatersport bestaat uit een reactie-oefening, waarbij je op de groep moet reageren, een toneelpresentatie oefening en een improvisatie oefening met verschillende rollen. Een goede manier om van elkaar te leren en je schroom te overwinnen.

Daarbij kwamen verschillende aspecten van het leven op het toneel aan de orde. Hoe voel je jezelf thuis in een zaal, hoe ga je om met de invloed van een publiek, hoe concentreer je jezelf in momenten van spanning. Sommige artiesten gaan van tevoren de zaal in om hem zich thuis te maken, of visualiseren publiek zodanig dat ze in een soort eigen omgeving komen te zitten.

We kwamen ook nog even op de rol van een mascotte als richtpunt. Veel musici hebben dat, ze nemen bijvoorbeeld in India een godenbeeldje of in Europa een familieportret mee op het toneel. Allemaal middelen om het optreden, de muziek, te richten.

Masterclass Tom Kerstens

Bij de masterclass van Tom Kerstens besloot ik te doen wat je het beste kunt doen als je van de fiets gevallen bent, dat wil zeggen gewoon weer opstappen. In dit geval pakte ik het stuk *Alfonsina y el Mar*, waarin ik gisteren uit de bocht gevlogen was.

Dat lukte, het publiek dat er bij zat merkte direct op dat het vele malen beter ging dan de dag ervoor. En zonder slippartij!

Daarna konden we aan het werk. Ton Kersten had wat onvolkomenheden in de melodie opgemerkt en de rest van het halve uur waren we bezig de vingerzetting daarop aan te passen. Hij beval daarbij aan om altijd eerst de melodie los te oefenen en ook te zingen (dat zal voor mij een uitdaging zijn!) en pas daarna de bas en harmonie bij te voegen.

Dat is het proberen waard!

Concert Christian Lavernier

‘Use your Imagination’ was het motto van Christian Lavernier tijdens mijn masterclass. Wel, dat deed hij met zijn programma ook, hij speelde niets van wat er in het boekje stond. Dus kan ik slechts impressies zonder titel geven. Wat zeker was, was dat hij eigen composities speelde.

Het eerste stuk – ik verstond *Suone*- was inderdaad een dromerige improvisatie. Daarop volgden een arpeggiostuk met loopjes en een sterk jazzy getint thema en nog een aantal stukken die toonden dat hij alle aspecten van de gitaar beheerste met een nadruk op improvisatorische muziek.

Een van de laatste stukken ontstond in samenwerking met het publiek, dat een aantal noten moest roepen. Daar kwam een grappige melodie met dito improvisatie uit.

Bij de toegift speelde de gong van Kulturhaus NIHZ een belangrijke rol. Wel moest de gitaar even op de gong worden afgestemd. Martin Chien speelde de gong en Lavernier improviseerde daar een zeer Oosters aandoend stuk muziek bij.

Finale Categorie 1

Traditioneel vindt de finale van het professionals concours op zondagmiddag plaats. Het publiek was in groten getale toegestroomd om te zien welke van de zes finalisten de beste indruk zou maken en de hand-gebouwde gitaar van Sergey Samoilov in de wacht zou slepen.

Normaal strijden er vijf finalisten, maar nu waren het er zes omdat de punten in de voorrondes zo dicht bij elkaar lagen. Het was dit jaar wederom opvallend dat de kwaliteit van de deelnemers hoog is, de afgelopen voorrondes speelde iedereen zijn stukken ononderbroken uit en maakten er meer spelers dan er finaleplaatsen waren een goede indruk.

Thu Le uit Vietnam beet de spits af en verscheen tot in de puntjes verzorgd op het toneel. Aan alles had ze gedacht, van de fraaie (en voor het spelen zeer praktische) jurk, de verzorgde haardracht tot aan de subtiele kleurcombinatie van lipstick en haar jurk toe. Ze is een opvallende Oosterse schoonheid en ik moet eerlijk toegeven dat het oog alvast wat kreeg.

Uiteraard ging het om de muziek. Ze zette in met een *Fantasia* van Napoleon Coste. Een gevoelig gespeelde inleiding werd gevolgd door een mars-achtig deel. Ze speelde dat goed afgewerkt en prettig virtuoos. Daarna was het tijd voor dramatische operamuziek, waarbij naast haar goede spel de effectieve frasering opviel.

Haar tweede stuk werd de *Sonata Meridional* van Manuel Ponce. Ze speelde het *Campo* knap afgewerkt, maar het stuk raakte geen bijzondere snaar bij mij, ook al was de dynamiek interessant. Dat veranderde in de rustige *Copla*, hierin nam ze alle tijd om melodie en crescendo/decrescendo te ontwikkelen. *Fiesta* werd een feestje! Ze begon met een mooi contrast met *Copla*, gooide er passie in en bracht spanning middels beheerst zachte passages.

Florent Aillaud bood direct vergelijkingsmateriaal met de *Fantasia* van Napoleon Coste. Het kostte me even tijd om waardering voor zijn spel op te bouwen. Hij miste iets van de helderheid van Thu Le, maar voegde daar wel weer een extra stukje dramatiek aan toe. Het klonk allemaal iets rauwer.

In zijn tweede stuk, *Fantasy* van Malcolm Arnold (1921 – 2006), wist hij wel mijn aandacht te trekken met goed uitgespeelde spanningsbogen en consistent spel van de vraag en antwoord passages. Het stuk zelf bood veel variatie, kleurrijke rustige passages werden afgewisseld door een complexe fuga en een mars met tambora.

Andrea De Vitis had drie werken op zijn finaleprogramma staan, *Grand Solo* van Fernando Sor (1778 - 1839), *Variations on a Theme by Scriabin* van Alexandre Tansman (1897 - 1986) en tot *slot Estudio Concierto* van Augustin Barrios.

Met de *Grand Solo* bracht De Vitis een mooi aanpak met kracht en aan de muziek dienstbare virtuositeit. Het was leuk om te horen dat hij zijn landsaard niet verloochende, want er zat echt opera in de uitvoering. Kleurgebruik en het schokeffect van de rusten waren prima in orde.

Het Tansman stuk viel op door de mooi zingende melodielijn en de verassende stemmingen in een aantal fragmenten.

Zoals een beetje te verwachten was, werd *Estudio Concierto* een etalage van techniek, veel *Estudio*, iets minder *Concierto*, wat niet wegneemt dat de speler het uitstekend uitvoerde.

Campbell Diamond streed voor de hoofdprijs met overwegend snel repertoire. Een vlotte *Prelude* van Johann Sebastian Bach, een *Tango* van Astor Piazzolla (1921 - 1992) en twee delen uit de *Sonate* van Antonio José (1902 - 1936).

De *Prelude* van Bach, die van de Zesde Cellosuite als ik het goed verstond, heb ik nog niet zo vaak gehoord. Diamond speelde fris en goed afgewerkt.

Het is bij Piazzolla altijd even gokken welke *Tango* het is. Diamond koos voor een speelse en interessante benadering in een hoog tempo. Opvallend aan deze tango was de afwezigheid van het traditionele rustige middendeel.

De José *Sonate* herkende ik van een vorige gelegenheid. Zodoende hoorde ik dat de speler het stuk behoorlijk snel uitvoerde, maar wel met fantasie en power. Jammer genoeg sloeg hij het langzame deel over, zodat we min of meer in dezelfde stijl door gingen. Het was wel leuk om duidelijk te horen dat fragmenten uit het eerste deel terugkwamen in het laatste deel.

Konstantin Shimulin betrad het podium met een drietal stukken. Een *Tweede Sonate* van een onverstaanbare componist, *Capriccio Nr. 9* van Luigi Legnani en een *Tango* van Astor Piazzolla.

Ik herkende de *Sonate* niet, maar het stuk klonk goed, de speler had een mooie sonore klank en gaandeweg bracht hij meer passie in zijn spel. Het stuk gaf hem ook prima gelegenheid om vele aspecten van zijn spel naar voren te brengen.

Bij het *Capriccio Nr. 9* van Luigi Legnani werd het spel iets minder, virtuoos maar nogal onrustig. Het feit dat de gitaar ontstemd raakte, maakte het ook niet beter, zeker omdat Shimulin daardoor ook duidelijk ontstemd raakte.

De onrust zette zich voort in de *Tango* van Piazzolla. Shimulin speelde hem naar mijn smaak veel te snel. Gelukkig bood het langzame deel een adempauze. Jammer genoeg bleek de gitaar niet van zins om op stemming te blijven.

De laatste kandidaat alweer, Andrija Lazarevic. Hij had de pech gehad om zich uitgerekend op deze dag in zijn vinger te snijden. Hij deed de gooi naar de hoofdprijs met de *Sonate* van Leo Brouwer en een *Capriccio* van Niccolo Paganini (1782 - 1840).

Het eerste dat me bij de *Sonate* van Brouwer in het deel *Fandangos y Boleros* opviel was de snelheid. Of het moet zijn dat mijn gehoor langzamer is geworden. Sommige passages werden haast vaag door de speed. Er zat een soort woede in het stuk (of een pijnlijke vinger?) die tijdens zijn gehele optreden de drive zou verzorgen. Het tweede deel *Sarabande de Scriabin* speelde Lazarevic zoals ik het graag hoor, met rust en balans. In het derde deel, *La Toccata de Pasquini*, was die rust weer compleet verdwenen. 'Wat drijft de speler hier?' vroeg ik me af, zo woedend was die expressie, dat het me naar de keel begon te grijpen. Letterlijk aangrijpend!

Paganini was een van de snelle jongens op de viool end at hoorde je in de *Capriccio* terug. Met verbluffende snelheid probeerde Lazarevic Paganini te overtreffen. Wow, wat een speed en een drive.

Dat was de finale. Hoog tijd om de pen te laten rusten en me met de werkzaamheden ten behoeve van de innerlijke mens te gaan bemoeien. De jury kon intussen goed aan het werk!

Concert Pavel Steidl

Pavel Steidl is een fenomeen op gitaar omdat hij een totaal-uitvoering brengt van muziek en lichaamstaal. Ik heb hem al een aantal malen horen en zien spelen en iedere keer was het een feest.

Ditmaal liet hij zich met muziek uit twee stijlperiodes horen, de negentiende eeuw en het hedendaagse (tegenwoordig twintigste-eeuwse) repertoire.

Het begin was aan Fernando Sor met de vijf Menuetten van Op. 11. Bij allemaal speelde Steidl met een tedere toon en duidelijke expressie. Het tempo verraste me, het was behoorlijk relaxed, maar het paste uitstekend bij de stukken. Zowel Sor als Steidl bouwden de op zich strakke Menuet vorm uit tot een breder muzikaal kader. Elegante muziek met originele accenten.

Als verrassing speelde Pavel Steidl het ongeprogrammeerde *Minuetto per la signora Marina* met een enorm arsenaal aan improvisaties. Waarschijnlijk om Bobby Rootveld een plezier te doen die graag een stukje Paganini had gehoord. Humor en drama verenigd in een klein stukje!

Steidl bleef bij de Menuet vorm middels een setje van Pedro Jimenez de Abril Tirado (1780 - 1856), een voor mij volkomen onbekende componist. Ik hoorde drie verrassende juweeltjes met trio waarin Steidl alle registers, inclusief tremolo, opentrok.

Het laatste stuk voor de pauze kwam van Napoleon Coste: *Deuxième Polonaise Op. 14*. Wat een humor, en hoe goed zit dat ingebakken in Steidl's spel. Ik heb zitten genieten met tranen in mijn ogen van het lachen om de muzikale komedie die langs kwam. Je ziet een heel toneelstuk voor je! Klasse!

Na de pauze kwam Pavel Steidl op in een genre en rol die ik nog niet van hem had meegemaakt. Hedendaagse muziek heeft een heel andere dramatiek dan de opera. Hij speelde drie stukken, *Hommage a Choral Gothique* van Jana Obrovska (1930 - 1987), *Hommage a Jimi Hendrix* van Carlo Domeniconi (*1947) en *Hommage a Jana Obrovska* van Pavel Steidl zelf.

De uitvoering was heel anders, maar niet minder fenomenaal! De stukken gingen naadloos in elkaar over en ik was verrast dat het programma opeens afgelopen was. Wel herkende ik enige effecten van Jimi Hendrix ergens in de muziek, ze gaven het stuk een psychedelisch karakter.

Strak applaus en staande ovatie was de waardering van het publiek voor dit bijzondere concert. Pavel Steidl beloonde de warme handen van het klappen met ene kleine toegift, een stuk dat hij *Eugene* noemde. Een lichtvoetig einde van het laatste concertzaalconcert (de Lounge zou nog volgen).

Het besluit van het avondconcert was de uitslag van het Cat. 1 concours. Andrija Lazarevic werd eerste, Andrea De Vitis tweede en Thu Le haalde de derde plaats. Ik moest onwillekeurig even aan Lazarevic's vingerblessure denken: 'de snee hield hem scherp!'

Winnaars gefeliciteerd!

Lounge Concert Anido Guitar Duo

Het laatste Lounge Concert van het festival was voor Annette Kruisbrink en Arlette Ruelens met hun Anido Guitar Duo. Een mooie gelegenheid om weer iets te horen van het omvangrijke compositorische oeuvre van Annette Kruisbrink.

Het eerste stuk, *Horizontal 8*, was een opdracht van een museumdirecteur die zeer geïnteresseerd was in mystiek. Bij dit stuk maakte het duo gebruik van elektronische hulpmiddelen voor het afspelen van samples en geluidsfragmenten van bijvoorbeeld een Morsecode en klokken bij de muziek, plus een zeer welluidende klankschaal. Een spannend stuk met allerlei atmosferen en complexe ritmes, waarbij het extra goed opviel hoe goed de leden van het Anido Guitar Duo op elkaar zijn ingespeeld.

Forest Drizzle uit de suite *Weather Music* werd het middelste deel van het optreden. Een fijn relaxed stuk waarbij het nagelslagwerk op de zijkant van de gitaar er een heel subtiel ritmisch aspect aan toevoegde.

Het stuk *Eucalypta* ging over de heks Eucalypta uit de boeken, hoorspelen en de oude (zwart-wit) TV serie van Paulus de Boskabouter van Jean Dulieu. Ik herinner me het krakende stemgeluid van de toenmalige TV serie op zondagmiddag nog erg goed.

Ook hier een avontuurlijk stuk met avantgardistische elementen, maar wel heel goed passend bij het karakter dat ik me uit mijn jeugd herinner. Het stuk eindigt met de historische woorden *Ziezo, dat hebben we ook weer gehad, Eucalypta heeft voorlopig niets meer te vertellen*. Eerlijk gezegd kon ik me dat niet zo goed meer herinneren, maar dat zal wel zijn

gekomen omdat mijn ouders precies wisten hoe ze de UIT knop van de TV moesten bedienen.

Tenslotte…

Drie dagen gitaarfestival, da's een intensieve gebeurtenis. Ik was dan ook heel blij dat het maandag Koningsdag was, want achter mijn bureau op het werk zou het me niet meevallen om mijn zinnen te verzetten. Het zou nog de hele week duren voordat ik alle indrukken en belevenissen op de plek had gezet. Iets van de leeftijd, misschien?

Het afscheid op zondagavond was hartelijk en langdurig, want je leert zo langzamerhand steeds meer mensen kennen die vaker komen.

Vermoeid, maar voldaan, zo voelde ik mij. Met het schrijven van dit verslag kon ik de stemming nog mooi even vasthouden.

Bij dezen: op naar het tweede lustrum van het Gitaarfestival Nordhorn.